ध्यात्वा चिरं भीमसुता दमयन्ती शुचिस्मिता । भर्त्तृशोकपरा दीना विवर्णवदनाऽभवत् ।
सा गत्वाऽथ परां भूमिं वाष्पसन्दिग्धया गिरा । विललापाश्रुपूर्णाक्षी दृष्ट्वाऽशोकतरुन्तत: । २५००
उपगम्यतरुश्रेष्ठमशोकं पुष्पितं वने । पल्लवापीडितं हृद्यं विहङ्गैरनुनादितं ।
अहो वतायमगम: श्रीमानस्मिन् वनान्तरे । आपीडैर्व्वक्रुभिर्भाति श्रीमान् पर्व्वतराडिव ।
विशोकां कुरु मां क्षिप्रमशोक प्रियदर्शन । वीतशोकभयाबाधं कच्चित्त्वं दृष्टवान्नृपं ।
नलं नामारिदमनं दमयन्त्या: प्रियं पतिं । निषधानामधिपतिं दृष्टवानसि मे प्रियं ।
एकवस्त्रार्द्धसंवीतं सुकुमारतनुत्वचं । व्यसनेनार्द्दितं वीरमरण्यमिदमागतं । २५०५
यथा विशोका गच्छेयमशोक नग तत्कुरु । सत्यनामा भवाशोक अशोक: शोकनाशन: ।
एवं साऽशोकवृक्षन्तमार्त्ता वै परिगम्य ह । जगाम दारुणतरं देशं भैमी वराङ्गना ।
सा ददर्श नगान्नैकान्नैकांश्च सरितस्तथा । नैकांश्च पर्व्वतान् रम्यान् नैकांश्च मृगपक्षिण: ।
कन्दरांश्च नितम्बांश्च नदीश्चाद्भुतदर्शना: । ददर्श सा भीमसुता पतिमन्वेषती तदा ।
गत्वा प्रकृष्टमध्वानं दमयन्ती शुचिस्मिता । ददर्शाथ महासार्थं हस्त्यश्वरथसङ्कुलं । २५१०
उत्तरन्तं नदीं रम्यां प्रसन्नसलिलां शुभां । सुशान्ततोयां विस्तीर्णां ह्रदिनीं वेतसैर्वृतां ।
प्रोहृष्टां क्रौञ्चकुररैश्चक्रवाकोपकूजितां । कूर्म्मग्राहझषाकीर्णां विपुलद्वीपशोभितां ।
सा दृष्ट्वैव महासार्थं नलपत्नी यशस्विनी । उपसर्प वरारोहा जनमध्यं विवेश ह ।
उन्मत्तरूपा शोकार्त्ता तथा वस्त्रार्द्धसंवृता । कृशा विवर्णा मलिना पांशुध्वस्तशिरोरुहा ।
तां दृष्ट्वा तत्र मनुजा: केचिद्भीता. प्रदुद्रुवु: । केचिच्चिन्ता परां जग्मु: केचित्तत्र विचुक्रुशु: । २५१५
प्रहसन्ति स्म तां केचिदभ्यसूयन्ति चापरे । अकुर्व्वत दयां केचित् पप्रच्छुश्चापि भारत ।
काऽसि कस्यासि कल्याणि किं वा मृगयसे वने । त्वां दृष्ट्वा व्यथिता: स्मेह कच्चित्त्वमसि मानुषी ।
वद सत्यं वनस्यास्य पर्व्वतस्याथ वा दिश: । देवता त्वं हि कल्याणि त्वां वयं शरणं गता: ।
यक्षी वा राक्षसी वा त्वं उताहोऽसि वराङ्गना । सर्व्वथा कुरु न: स्वस्ति रक्षचास्मानिन्दिते ।
यथाऽयं सर्व्वथा सार्थ: क्षेमी शीघ्रमितो व्रजेत् । तथा विधत्स्व कल्याणि यथा श्रेयो हि नो भवेत् । २५२०
तथोक्ता तेन सार्थेन दमयन्ती नृपात्मजा । प्रत्युवाच ततः साध्वी भर्त्तृव्यसनपीडिता ।
सार्थवाहश्च सार्थश्च जना ये तत्र केचन । युवस्थविरबालाश्च सार्थस्य च पुरोगमा: ।
मानुषीं मां विजानीत मनुजाधिपते: सुतां । नृपस्नुषां राजभार्य्यां भर्त्तृदर्शनलालसां ।
विदर्भराड् मम पिता भर्त्ता राजा च नैषध: । नलो नाम महाभागस्तं मार्गाम्यपराजितं ।
यदि जानीत नृपतिं क्षिप्रं शंसत मे प्रियं । नलं पुरुषशार्दुलममित्रगणसूदनं । २५२५
तामुवाचानवद्याङ्गीं सार्थस्य महत: प्रभु: । स्वार्थवाह: शुचिर्नाम शृणु कल्याणि मद्वच: ।
अहं सार्थस्य नेता वै सार्थवाह: शुचिस्मिते । मनुष्यं नलनामानं न पश्यामि यशस्विनि ।
कुञ्जरद्वीपिमहिषशार्दुलर्क्षमृगानपि । पश्यामस्मिन् वने कृत्स्ने ह्यमनुष्यनिषेविते ।